

כל ישראל זקוקים ונצרכים לכהנים ובני התורה

"איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל", (ה' י"ב). ופירש"י "איש איש כי תשטה אשתו - מה כתיב למעלה מן העניין ואיש את קדשיו לו יהיו, אם אתה מעכב מתנות הכהן, חייך שתצטרך לבא אצלו להביא לו את הסוטה", עכ"ל. והיינו שאם הוא מעכב ואינו נותן לכהן את המתנות הראויות לו, סופו שיצטרך לבוא לכהן כדי שישקה את אשתו מי סוטה. והטעם בזה נראה, דהנה הכהנים היו מכוונסים במשך כל היום בתוך ד' אמות של הלכה, ולא היו מתעסקים בפרנסה בשוק המסחר אלא היו מתפרנסים ממתנות כהונה, ובוודאי שהיו אנשים שהיה להם טענות ולא רצו לתת לכהנים את המתנות מחמת שהסתכלו על הכהנים כ"בטלנים" המכוונסים במשך היום בתוך ד' אמות בבית מדרש ואינם תורמים ל"חיי החברה והסביבה", וטענו שאין זה מן הצדק והיושר לחייב את האנשים העמלים לפרנסתם לתמוך באותם שאינם מעורבים עם הציבור בחיי המסחר - וחיים על חשבון אחרים.

ולכן אמרה תורה שאם אינו נותן מתנות כהונה, סופו שיצטרך להביא לכהן את אשתו, כי אם הוא מצד עצמו אינו מביא לכהן את המתנות, אז הקב"ה יביא אותו בע"כ להידרש לכהן כדי שישקה את אשתו מי סוטה, ואז יבין שעם ישראל צריכים בהכרח את הכהנים, שהרי כל השפע של עם ישראל מגיע דרך עובדי ה' - הכהנים, ולכן בחר הקב"ה בכהנים שהם יברכו את ישראל בברכת כהנים - כדי להורות בזה שהשפע עובר דרכם, וכן פירש רש"י מה שנאמר בפרשה - "אשר יתן לכהן לו יהיה", וז"ל "איש אשר יתן לכהן - מתנות הראויות לו, לו יהיה - ממון הרבה", עכ"ל, ומבואר בזה שהנתנה לכהן היא לטובת עם ישראל, שעי"ז זוכים ישראל לעשירות.

כיסוי שער ראש האשה

"ופרע את ראש האשה", (ה' י"ח). ופירש"י "סותר את קליעת שיערה כדי לבזותה, מכאן לבנות ישראל שגילוי הראש גנאי להן". דע שהצניעות בשער הראש היא מעיקרי ויסודי הצניעות, ובזה"ק (פרשת נשא דף קכ"ב ע"ב) הפליגו מאוד בחובת כיסוי השערות גם בבית, ואמרו שאשה המוציאה משער ראשה לחוץ, גורמת כמה פגמים ומביאה עניות לבית וגורמת קלקול לבעלה ולבניה, אבל אם היא מכסה שער ראשה, היא זוכה שבניה יהיו חשובים ובעלה יתברך, ויהיה להם עושר ובנים ובני בנים, ועליהם נאמר "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'". ולפני הרבה שנים היתה שמועה בעיה"ק ירושלים, שיש שהתירו גילוי שערות בראש האשה עד טפה, ונכנסתי לרבינו החזון איש זצ"ל ושאלתי לדעתו בזה, וענה מיד שכל השערות אסורין בגילוי מדינא, חוץ מהשערות שיצאו חוץ לצמתן שהם אינם אסורים מהתורה אלא אסורים ממנהג ישראל דור אחר דור, ושאלתי אותו אם האיסור ב'מקצת' שערות הוא מהתורה, והשיב שאכן מתורה צריך לכסות את כל השערות כפשוטו, שוב ביקשתי ממנו לפרש מהו שערות שיצאו חוץ לצמתן, ואמר שהכוונה לשערות שבצדדין או במצח אבל בשאר שערות הראש אסור מהתורה בכל גילוי שער - ואפילו שיערה אחת, ואמר לי שאוכל לפרסם דבר זה משמו. ודע, שגם הפוסקים שהתירו ללכת בפאה נכרית, לא התירו ללכת בפאה נכרית ארוכה - יותר מאורך הצוואר, (וזהו חוץ מחשש איסור תקרובת עבודה זרה, שכבר נתבאר במקום אחר). והחזון איש זצ"ל אמר שקדושת האשה תלוי בצניעותה, והיינו בבגדיה ובשערותיה.

חובת הבעל לדאוג שאשתו לא תלך בבגדי פריצות ח"ו

"וניקה האיש מעוון", (ה' ל"א). מבואר בפסוק זה שדווקא עכשיו לאחר שהבעל מצידו דאג להסיר את הפרצה ולבודקה בבית המקדש, אז הוא נעשה נקי מעוון, אבל אם הוא מתעלם ואינו דואג למנוע את אשתו מלהיות פרוצה, אז הוא לא נקי מעוון. ומכאן מקור בתורה שהאדם חייב לדאוג שאשתו תלך בבגדי צניעות, ואם אינו דואג לכך, העוון נזקף בראשו.

גודל השפעת האדם מסביבתו

"איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר לה", (ו' ב). ופירש"י "למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלוקלה יזיר עצמו מן הי"ן". הדברים נפלאים כמה האדם נעשה מושפע ממה שהוא רואה מהנעשה סביבתו, ואם אך אירע לאדם לראות את הסוטה בקלוקלה, עליו לעשות גדרים וסייגים לעצמו כדי שלא יבוא לידי חטא, שזהו טבע מכוחות הנפש - שעל ידי ראיית עבירה מתקרב אצלו חומר העבירה. ולפני שנים רבות שמעתי מזקן אחד ששמע מפי הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל שפירש

מה שנאמר בתורה (דברים י"ז ז) "יד העדים תהיה בו בראשונה ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך", ד"בערת הרע מקרבך" הכוונה לעדים, כי מאחר שהם ראו חילול שבת נתקרב אצלם חומר האיסור של חילול שבת, ולכן אמרה תורה יד העדים תהיה בו בראשונה - כדי שיוקיעו מליבם מחשבה זו, שעל ידי שישתתפו הם בפועל בעונש החוטא, יתבער מקרבם הקרירות שנשתרש בליבם. ובדורנו ששמירת גדרי הצניעות ירדה פלאים בעוה"ל, וברחובות העיר מסתובבים בפריצות נוראה ה"ל, הרי אנו חיים בזמנינו במצב כעין "הרואה סוטה בקלוקלה", ועלינו להיזהר מאוד לעשות לעצמינו גדרים וסייגים כדי שלא ניכשל ח"ו. ושמעתי דבר נפלא בשם הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, דהנה לגבי ערי מקלט מצאנו שהיו כותבים על פרשת דרכים היכן נמצא עיר מקלט הסמוך כדי שיידע הרוצח להיכן לברוח, [וכדאיאנו בגמ' במכות י' ע"ב] "מקלט היה כתוב על פרשת דרכים, כדי שיכיר הרוצח ויפנה לשם". אבל בעולי רגלים לא מצאנו שהתקינו להם מודעות בכל מקום היאך הוא הדרך לעלות לירושלים, ולכאורה הדבר תמוה שהרי הרוצחים אע"פ שלא היו אלא מעט, מ"מ דאגה תורה עבורם שידעו היכן הם ערי מקלט, אבל בעולי רגלים אף שהיו אלפים ורבות מ"מ לא התקינו להם מודעות ושלטים לכוון את דרכם. ופירש בזה הג"ר אהרן זצ"ל, שדווקא לרוצח התקינו כן כדי שלא ישאל את העוברים ושבים איך מגיעים לעיר מקלט פלוני, ואז יתחילו לדרוש ולחקור אצלו מדוע הוא צריך ללכת לשם, והוא ישיב שרצח, ומחמת זה גופא כבר יתקררו השומעים ביראת שמים כישמעו באוזניהם על מעשה רציחה של יהודי ח"ו, וכדי להסתיר הדבר שלא יכנס הדבר למושגים של עם ישראל, תיקנה תורה מודעות ושלטים בכל מקום כדי שלא ידברו על הרציחה עם בני אדם, אבל בעולי רגלים אדרבה - יש בזה קידוש ה' שישאלו כל אחד מהו הדרך לירושלים, ויפרסמו בכך שהם עולים לרגל, ולכן לא תיקנו להם שלטים כדי שישאלו את העוברים ושבים ועי"ז ילמדו מהם ויצטרפו אחרים לעלות עמהם לירושלים.

מעלתה וערכה של הפרישות רק כשנא עי"ז לדבקות בהשי"ת

"וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא אתו אל פתח אהל מועד", (ו' י"ג). ופירש"י "ביא אתו - יביא את עצמו". וצריך ביאור מהו הכוונה "ביא את עצמו". ונראה שהטעם שצריך הנזיר לבוא לבית המקדש בתום ימי הנזירות, אין זה רק כאמצעי בעלמא כדי שיוכל להקריב שם קרבנות, אלא עצם הדבר שהוא מגיע לבית המקדש יש בזה מטרה ותכלית בפני עצמה, ומשום שהנזירות - שעניינה פרישות מהעולם הזה, אין לה ערך כל עוד האדם נשאר בפרישות בלבד ולא הגיע עי"ז לקדושה ודבקות בהשי"ת, ולכן בתום ימי הנזירות - לאחר שהיה פרוש מהעולם הזה, עליו להגיע לבית המקדש מקום השראת השכינה ולהידבק שם בקב"ה - לאחר שכבר הגיע למדריגה של פרישות, וזהו כוונת חז"ל "ביא את עצמו", והיינו שהנזיר צריך לבוא לבית המקדש כמטרה בפני עצמה בעצם ביאתו למקדש להתקדש שם ולא רק כאמצעי להבאת קרבנותיו.

וכע"ז פירשו המפרשים מה שאמרו חז"ל (תענית י"א ע"א) "כל היושב בתענית נקרא חוטא", שאם הוא בגדר "יושב" והיינו שנשאר במצבו מידי יום ויום ואינו מתקדם ו"הולך" בעבודת השי"ת מידי יום ביום, אז הוא נקרא חוטא על שמסגף את עצמו כיון שאין תועלת מתעניתו כלל, שהרי הוא לא זכה להתקרב על ידה להשי"ת, ואין שום ערך בפרישות מהעולם הזה כל עוד שהאדם לא נתעלה ונתרומם מזה בעבודת השי"ת.

דרך התורה להתקדש בתוך עסק הגשמיות

וגלח הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים", (ו' י"ג). יש לומר בטעם הדבר שנצטווה הנזיר להניח את שערותיו באש שבשלמים, דהנה שערותיו של אדם רומזים על כל ענייני 'מותרות' העולם הזה, [שהרי השערות אינם כשאר איברי האדם שהם הכרחיים לו אלא עיקרם הוא ליופי, ומה גם שהם עומדים לגזיזה והם כדבר חיצוני לאדם ולא כחלק בלתי נפרד ממנו כשאר איברי האדם], והנזיר בימי נזירותו פורש מכל ענייני העולם הזה ואינו מתעסק בשערותיו הרומזים על מותרות, אך כל זה שייך רק לתקופה מסוימת כדי לכון את יצרו, אבל אין זה צורה לחיות כן לעולם, שכן דרך התורה איננה לפרוש מענייני גשמיות אלא אדרבה דרך התורה הוא לקדש את חיי המעשה - ולהשתמש בענייני גשמיות לשם שמים - ובדרך זו להתעלות ולהתרומם, ולכן הנזיר מגלח את שערותיו - משום שבתום ימי נזרו הגיע הזמן להפסיק בדרך זו ולגלח את שערותיו, ולכן גם מניח את שערותיו באש שבשלמים, וכדי להורות שכשם

גליון זה נתנם לעילוי נשמת הרב יוסף צבי זצ"ל בן הרב יעקב עוזר שבידלחט"א, מתלמידי ומקורבי מרן רבינו שיבדלחט"א, קירב לבבות רבים לעבודת ה', והיה מבטל עצמו לדעת תורה ומתייעץ תמיד עם מרן שליט"א בפעולותיו הרבים למען כבוד שמים. מרן שליט"א הספידו לאחר הסתלקותו והפליג בשבחו שמסר נפשו לתורה ולא הסתכל ימין או שמאל אלא רק על רצון אבינו שבשמים, נלב"ע כ"ה תשרי תש"פ, ת.נ.צ.ב.ה.

שבקרבן שלמים אין הכפרה באה דווקא על ידי הקטרת האימורים אלא גם אכילת הבעלים ואכילת הכהן מכפרת, כך גם הוא יכול לתקן ולרומם עצמו מכאן והילך על ידי אכילה ועסק הגשמיות - כשיכוון באכילתו לשם שמים.

כוונת הלב בברכת כהנים

"כה תברכו את בני ישראל אמור להם", (ו' כ"ג). במדרש כאן איתא (במדבר י"א, ד) "אמר להם הקב"ה לכהנים, לא מפני שאמרתם לכם שתהיו מברכים את ישראל תהיו מברכים אותם באנגריא ובבהלות, אלא תהיו מברכים בכוונת הלב כדי שתשלם הברכה בהן". ומבואר במדרש שצריכים הכהנים לברך מתוך כוונת הלב, וטעם הדבר הוא מפני שכשמברכים מתוך כוונה הברכה חלה יותר, ונראה שזהו סוד למנהג ישראל שנהגו לומר "יישר כח" לכהנים לאחר ברכתם, ואף שהכהנים מחוייבים מעיקר הדין לברך את הקהל ואין צריך להודות להם על עיקר הברכה, אבל עדיין יש להודות להם על מה שמתאמצים לברך כמה שיותר בכוונת הלב, שדבר זה תלוי בהם כמה כוונת הלב הם יכוונו בברכה. והנה הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל שלח להגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל שיכוון עליו בברכת כהנים, ומבואר בדבריו שהכהן בשעת עמדו על הדוכן לברך יכול לכוון על מי שירצה ולהשפיע עליו ברכה על ידי ברכת כהנים, וזהו עצה נפלאה לתושבי חו"ל - שיכולים הם לזכות בברכת כהנים מידי יום ביומו - על ידי שיבקשו מכהנים בארץ ישראל שיכוונו עליהם בברכתם, ומה טוב אם יוכלו גם לשלם לכהנים נצרכים ועמלי תורה שיכוונו עליהם, כי על ידי קבלת התשלום יהא ליבם יותר פתוח לברך מתוך כוונת הלב. [וכן נהגתי כשהייתי בחו"ל לשלם לשני כהנים מארץ ישראל שיכוונו עלי בברכתם].

אופן השפעת הברכה ד" ברכת כהנים"

"דבר אל אהרן ואך בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם", (ו' כ"ג). הנה ממקרא זה דכתיב "אמור להם", למדו חז"ל (סוטה ל"ח ע"א) שצריך להקריא ולומר לכהנים - "כהנים" קודם שיתחילו לברך את הקהל. ובטעם הדבר נראה, שכדי שהברכה תחול אין מספיק שהכהנים יברכו את ישראל בדרך אקראי בלא הכנה מצד ישראל, אלא צריך לזה התעוררות והכנה מצד ישראל שיבקשו תחילה את הברכה מהכהן, ורק לאחר שיאמינו בכח השפעת הברכה, אז תחול עליהם ברכת כהנים, ולכן אומרים "קודם כהנים" כדי להכין עצמינו בזה לברכה. והנה המקובלים ביארו שמה שהש"ץ שאומר "יברך" וכו' תיבה אחר תיבה קודם הכהנים, זהו ברכת "הקהל לכהנים", שהש"ץ פותח תחילה ומברך את הכהנים בשם הקהל, ורק אח"כ הכהנים מברכים את הקהל, והטעם בזה הוא מפני שצריך כח השפעת הברכה הוא רק אם המברך חייב לברך את המתברך - וכמו שמצינו ביצחק שביקש מעשיו שיעשה לו מטעמים קודם שיברכו, (וכן מפורש בפסוק (דברים כ"ד י"ג) לגבי השבת המשכון לעני בלילה "ושכב בשלמותו וברכך", ומבואר שיש לעני כח מיוחד לברך את מי עשה לו טובה והחזיר לו את המשכון בלילה), ולכן תחילה מקדימים לברך את הכהנים, ואז הם חייבים בחיוב "הכרת הטוב" לקהל, ועי"ז יש כח השפעה לברכתם שהם מברכים אח"כ את הקהל. וכבר הנהגנו בישיבה שהש"ץ המקריא לכהנים את הפסוק "יברך ה' וישמורך" וגו',

יקריא בקול רם, שמאחר שהקראת הפסוק יברך וכו' ע"י הש"ץ הוא ברכת הקהל לכהנים, לכן יש לאומרו בקול, שהרי הוא שלוחם של הציבור לזה, והרי"ז כמו שהציבור כולו אומרים יברך ע"י החזן.

לא להתפעל מגפילות

"ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן", (ו' א'). פירש"י "ביום כלות משה להקים, לא נאמר ביום הקים, מלמד שכל שבעת ימי המלואים היה משה מעמידו ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פרקו, לכך נאמר ביום כלות משה להקים, אותו היום כלו הקמותיו. ותמוה הדבר מדוע היה צריך משה רבינו להעמיד ולפרק את המשכן במשך כל שבעת ימי המלואים, והרי בין כך היה משה רבינו צריך לנס למעלה מדרך הטבע - ולא היה לו כוחות להעמידו לבד, וא"כ היה הקב"ה יכול לעשות הנס מיד ומדוע היה צריך להתאמץ שבעה ימים ולהקים ולפרק המשכן לחינם. ונראה ללמוד מכאן סוד גדול, שחובת האדם לפעול בכל כוחותיו גם כשנראה שעפ"י דרך הטבע הוא לא יצליח, ולכן לא עשה הקב"ה נס מיד בהתחלה כדי להראות שכאשר נתקל האדם בדבר שאין לו כוחות בדרך הטבע להצליח בו, לא ידמה שהקב"ה יעשה לו נס מיד וכך הוא יתגבר מיד על כל הקשיים, אלא חובתו לפעול גם כשיעברו עליו קשיים ונפילות רבים, ואדרבה, דווקא משום שיתעקש להמשיך ולפעול גם לאחר נפילות וקשיים, לכן הקב"ה יעשה לו לבסוף נס ויסייע לו לגמור הכל למעלה מדרך הטבע, ולכן לא עשה הקב"ה הנס למשה רבינו מיד, כדי להראות שאדרבה בעבודת ה' יש קשיים ונפילות רבים בדרך להצלחה, ורק לאחר שהאדם מתגבר על כל הנפילות, אז סוף הכבוד לבוא - ויראה ברכה בעמלו למעלה מדרך הטבע ויזכה שפעולותיו יתקיימו ולא יתפרקו.

ונראה ללמוד מכאן יסוד גדול, שחובת האדם לפעול בכל כוחותיו גם כשנראה שעפ"י דרך הטבע הוא לא יצליח, ולכן לא עשה הקב"ה נס מיד בהתחלה, כדי שבשעה שנתקל האדם בדבר שאין לו כוחות בדרך הטבע להצליח בו, לא ידמה שהקב"ה יעשה לו נס מיד וכך הוא יתגבר מיד על כל הקשיים, אלא חובתו לפעול גם כשיעברו עליו קשיים ונפילות רבים, ואדרבה, דווקא משום שיתעקש להמשיך ולפעול גם לאחר נפילות וקשיים, לכן הקב"ה יעשה לו לבסוף נס ויסייע לו לגמור הכל למעלה מדרך הטבע, וסוף הכבוד לבוא - ולאחר שיתגבר על כל הנפילות והקשיים שברך, אז יראה ברכה בעמלו למעלה מדרך הטבע.

והגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל היה אומר, שאנשים רבים מדמים שגדולי ישראל היו אנשים 'מוצלחים' ונעשו גדולים כי לכך נועדו מקטנות, אבל אינם יודעים כמה נפילות וניסיונות ומאבקים היו לגדולי ישראל בימי צעירותם עד שנעשו גדולים, והיה מתרעם על מה שהסופרים רגילים לכתוב בספריהם רק על מעלתם וגדלותם של גדולי ישראל, ואינם מתייחסים לניסיונות והקשיים שעברו עליהם עד שזכו לכך, ואם היו כותבים על הניסיונות והקשיים והנפילות של הגדולים בצעירותם ובדרכם, היו מעוררים בזה את הצעירים לדבוק בדרכי הגדולים שלא התייאשו והתעקשו להמשיך גם כשעברו עליהם ניסיונות וקשיים רבים.

תשובות בהלכה בעניינים הנוגעים לעת הזאת

השוטרים יעכבוהו במעצר עד סוף השבת, ושאלתו אם צריך הוא להכניס עצמו למעצר כדי לא לגרום חילול שבת לשוטר.

תשובה: מעיקר הדין מותר לומר את פרטיו, דהלעיטתו לרשע וימות, ואינו מחויב להכניס עצמו במעצר כדי למנוע מהחופשי לחלל שבת. אמנם אם מרצונו הוא מסכים להיעצר עבור זה, הרי זהו דבר גדול וקידוש ה' וישפיר עבד, וזהו מצווה רבת.

[ה] **שאלה:** בתקשורת מאשימים את החרדים בהדבקה במחלה. האם יש להימנע גם מהתקהלויות המותרות עפ"י דין - משום חילול ה'.

תשובה: גם בלאו הכי אישימו את החרדים. תמיד מאשימים את החרדים.

[ו] **שאלה:** מניין שמתקיים בחצר והרעש של התפילה בחוץ מפריע לאחד השכנים - יהודי לא חרדי. היהודי אמר שאם יפסיקו המניין בחצר ולא יפריעו לו, הוא יתחיל לשמור שבת, שואלים מה לעשות.

תשובה: יתפללו בלא רעש. ואם אי אפשר אינם מחויבים, ובפרט שספק גדול אם ישמור הבטחתו.

ענייני קבורה

[ז] **שאלה מח"ק דאגנרטינה:** מת שקברו אותו בתוך ניילון כהוראת השלטונות בימים אלו, והמשפחה דוחקים לפתוח הקבר להוציא את הניילון, אם מותר לפתוח.

תשובה: אין לפתוח שהו יותר ביזיון עבורו שיפתחו את קברו.

[ח] **שאלה מח"ק בצרפת:** יש בצרפת רח"ל הרבה נפטרים ואין להם מקום בבית הקברות, האם מותר להם לקבור מתים אחד מעל השני עד ארבע, אם לא, אז יצטרכו להיקבר בבית הקברות של גויים.

תשובה: אם יש מחיצה גמורה כמו בלוקים עם אדמה ג' טפחים מותר בשעת הדחק.

תשלומין לקריאת התורה

[א] **שאלה:** יש שהפסידו קריאת התורה בשבתות האחרונים, ושואלים אם יש להם חיוב להשלים קריאת התורה.

תשובה: יחידים שלא שמעו אין להם חיוב להשלים, ואם רצו להשלים יש בזה מעלה גדולה, וכשם שהגר"א והחזו"א השלימו לאחר תקופה שלא היו יכולים לשמוע קריאת התורה. אמנם כל זה רק ביחידים שלא שמעו, אבל ציבור שלא שמעו, דינם מפורש ברמ"א ס' קל"ה סק"ו דאם החסירו פרשה אחת חייבים להשלים, ובמשנ"ב שם סק"ו מבואר דאם החסירו כמה שבועות נחלקו בזה הפוסקים אם צריכים להשלים רק הסדרה האחרונה הסמוכה לזו, או שצריכים להשלים את כל הסדרות שביטלו.

שאלות בענייני נישואין

[ב] **שאלה:** במדינות בהם מותר לקיים נישואין רק במניין מצומצם ממש [או קרוב לזה], האם העדים יכולים לעמוד מרחוק, ולראות את נתינת הטבעת על ידי משקפת.

תשובה: אם מותר במשקפיים כמנהגינו הוא הדין גם במשקפת.

[ג] **שאלה:** אם יכולים העדים לעמוד בביתם ולראות את הקידושין ע"י ווידאו בשעת מעשה הקידושין ממש? תשובה. אין להקל בזה. [דבר זה תלוי במחלוקת הפוסקים אם בעיני עדי ראייה או דסגי בעדי ידיעה. ועוד, דאם כל עד נמצא לבדו בביתו, הרי יש כאן חיסרון נוסף דאין שני העדים רואים זה את זה, ולמעשה אין להקל בזה].

שאלות בעניינים הנוגעים להשקפה

[ד] **שאלה:** עובדא הוי באחד שהלך ברחוב העיר בשבת קודש בניגוד לחוקותיהם, והמשטרה תפסוהו וביקשו ממנו את פרטיו, והוא לא ידע אם מותר לו לתת הפרטים, שהרי מחד גיסא הוא מכשיל עי"ז את השוטר בחילול שבת בכתובת הפרטים, אבל מאידך גיסא, אם יסרב ולא ייתן את הפרטים,

מאמר על "חג השבועות"

השמחה הגדולה בשבועות

"נשמע" - שהוא לימוד התורה, ל"נעשה" שהוא קיום המצוות, שמאחר שלימוד התורה הוא רק בגדר הכנה והיכ"ת לקיום המצוות, אזי בוודאי ראוי לו להיות קודם לקיום המצוות בפועל שבאים כתוצאה מכח לימוד התורה וידיעת דיניה. אך מאחר שעם ישראל הקדימו נעשה לנשמע, הם הוכיחו מזה שתכלית לימוד התורה אינו רק כהיכ"ת - שעל ידו נוכל לדעת איך לקיים את מצוות התורה, אלא יש ללימוד התורה מטרה בפני"ע - שבה האדם מתקדש ומתדבק בקב"ה, ולכן אפילו לאחר שהאדם הגיע לדרגת "נעשה" והוא יודע איך לקיים את דיני התורה, מ"מ הוא צריך עדיין גם את חלק ה"נשמע" - וללמוד את התורה הק' כדי להידבק בקב"ה.

עם ישראל איננה אומה אלא בתורתה

והנה בשעה שקיבלו עם ישראל על עצמם ברית לקיים את התורה הקדושה, אמר להם משה רבינו (דברים כ"ג ט) "היום הזה נהיית לעם לה' אלוהיך", ומבואר בזה שרק משעה שקיבלו ישראל על עצמם את התורה נחשבו ישראל ל"עם". ושמעתי מפי הגאון הקדוש רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל (בדרשה בעיר לונדון) לבאר הפסוק (במדבר כ"ג ט) "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב", דהנה "עם" ו"גוי" המה שני דברים נפרדים, ש"גוי" זהו עם שנעשה לעם ונתייחד ע"י מה שהוא יושב בארצו וככל האומות שנעשים לעם על ידי שיושבים יחד במדינה אחת, ואילו "עם" הכוונה לקבוצת אנשים שמיחדים בלשונם ונימוסיהם או במלבושם, ואף שאין להם ארץ משלהם, אבל הנהגתם השונה מכולם מאחדת אותם להיות "עם אחד". ופירש הגה"ק רבי אלחנן זצ"ל, שזהו כוונת בלעם באומרו "הן עם לבדד ישכון" - שעם ישראל אפילו אם יהיו בודד בלא ארץ לשכון עליה, הם עדיין יישארו עם, וכן "ובגויים לא יתחשב", והיינו אינם כשאר הגויים שצריכים מדינה או נימוס מסויים כדי לבסס את לאומתם, אלא הם נחשבים ל"עם" בעצם מה שיש להם תורה ומצוות. וזהו ביאור הכתוב "היום הזה נהיית לעם" - שרק מקבלת קיום התורה והילך נחשבים עם ישראל לעם, כיון שעם ישראל נחשבת לאומה רק ע"י התורה ולא ע"י שום דבר אחר.

ביאור שם חג העצרת

מצאנו שני מועדים הנקראים בלשון "עצרת", הראשון הוא חג שמיני עצרת, [וכמו שנאמר (ויקרא כג, ו-לו) "ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם וגו' עצרת הוא"], והשני הוא חג השבועות הנקרא בלשון חז"ל בשם "חג העצרת", וצריך ביאור במה נתייחדו שני מועדים הללו להיות קרואים בתואר "עצרת" יותר משאר מועדים. ונראה שלשון "עצרת" רומז "לעצור" משגרת החיים ולהתבונן בקניינים הרוחניים שרכשנו וזכינו להם, ולכן דווקא שמיני עצרת נקרא בשם "עצרת" - כיון שחג זה בא לאחר ראש השנה ויום כיפור וסוכות, ותפקידו בחג זה להשלים את כל בניין השלמות שרכשנו בימים הנוראים, ולכן צריכים אנו לעצור ביום זה ולהתבונן איך לשמור בקרבנו את כל הקניינים שקנינו בימים הנוראים הללו. ומטעם זה נראה שגם חג השבועות נקרא בלשון עצרת, כיון שהוא בא לאחר ימי חג הפסח שרכשנו בהם את יסודות האמונה, וכן גם לאחר ימי ספירת העומר שקנינו בהם את יסודות קנייני התורה, ובזמן זה עלינו לעצור ולהתבונן איך לשמור בקרבנו לכל השנה את ההשגות הגבוהות שזכינו להם בימים הקדושים הללו. **וזהו סוד ההצלחה של בן תורה וכן ישיבה, שאינו מסתפק במה שכבר זכה עד עכשיו,** אלא הוא מתבונן תמיד גם על הימים הבאים, ומחפש דרכים היאך להתקדם הלאה עוד ועוד. ובזה יש לפרש מעלת אמירת "נעשה ונשמע", שכלל ישראל לא אמרו רק "נעשה" בלבד, אלא הדגישו שגם לאחר ש"נעשה" את כל המצוות כולם, מ"מ עדיין "נשמע" - מה אפשר עוד לעשות ולהתקדם.

טעם אכילת מאכלי חלב בשבועות

בשבועות נהגו לאכול מאכלי חלב וגבינה, ונראה לפרש הרמז בזה, דהנה כל מאכל מתייבש או מתקלקל לבסוף, אבל החלב מחזיק זמן רב, כי גם אם הוא מתחמץ הוא עדיין ראוי לחמאה וגבינה, ולכן אוכלים אותם בשבועות לרמז שהתורה שלנו לא תתייבש ולא תשתנה לעולם, ואע"פ שכבר עברו אלפי שנים, מ"מ עדיין היא מתאימה לכל הדורות ואין לשנותה כטענת הכופרים הרוצים לשנות בכל דור את התורה לפי המצב. ועוד יש בזה גם קריאה לעם ישראל, שכשם שהחלב גם אם הוא מחמץ אפשר עוד לתקנו ולעשותו גבינה, כך גם מי שהחמץ בתורה ראוי לשוב וללמוד תורה,

בגמ' בפסחים (ט"ז ע"ב) איתא "הכל מודים דבעצרת בעינן נמי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה הוא" ע"כ. והיינו שאף שבכל יום טוב ישנם שיטות שאפשר לקיים את דין עונג באופן שכולו לה', אבל בשבועות לכו"ע צריך לקיים עונג גם על ידי אכילה ושתיה, ובגמ' שם מובא עוד שרב יוסף שמח מאוד בשבועות ואמר "עבדי לי עגלא תלתא, אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא". והדבר צריך ביאור, שהסברא הפשוטה היא לכאורה בדיוק להיפך, דאדרבה כיון שהוא יום שניתנה בו תורה, ראוי שנשקיע כל היום אך ורק בתורה ויהיה כולו לה'. אמנם הכוונה בזה מבוארת, שהלא הכופרים והחופשיים טוענים שרחמנות עלינו - שמאז קבלת התורה והילך נעשינו מסכנים "כבולים" ומוגבלים באיסורי התורה, שהרי דיני התורה הם על כל צעד ושעל במהלך החיים, ובכל דבר נמסרו לנו כללים ופרטים מה מותר לעשות ומה אסור וכביכול אנחנו "מסכנים" שאיננו יכולים לחיות כרצוננו, אבל כאשר אנחנו שמחים בשבועות, אנחנו מוכיחים שאיננו מקיימים את התורה בכפיה ח"ו, אלא אדרבה, אנחנו שמחים על שלא שם חלקינו כהם וגורלנו ככל המונם, שהם חיים כבהמות אוכלים ושותים ושמחים ומתים, אבל אנחנו קשורים לקב"ה ומקבלים שכר עצום על כל רגע בלימוד התורה, ובונים את עצמינו על ידי דרך התורה להיות מוכנים לחיי נצח. וזהו הטעם שחג הסוכות נקבע דווקא לאחר ראש השנה ויום כיפור, ומשום שימי ראש השנה ויום כיפור הם זמן קבלת עול מלכות שמים, ולכן מיד לאחר הימים הללו אנו מדגישים את גודל שמחתנו, שאין אנחנו ח"ו מסכנים הכבולים בעול התורה, אלא אדרבה אנחנו שמחים שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם. וזהו הביאור במה שבפרשת המועדות (בפרשת ראה) נזכר בתורה מצוות שמחה רק בחג הסוכות וחג השבועות ולא בחג הפסח, והעניין בזה הוא, כי השמחה בסוכות היא מעיקר עניינו של יום - שזהו שמו של חג הסוכות "זמן שמחתנו", וכמו כן גם בשבועות השמחה היא ממש מעיקרי מהות היו"ט - וכמו שנתבאר שהוא להוכיח שקבלת התורה היא שמחה אצלנו ולא עול קשה, אבל בפסח אע"פ שיש מצוות שמחה, אבל אי"ז מעיקרו של יום וכמו בשבועות וסוכות. ובאמת היה ראוי לעשות את "שמחת תורה" בשבועות, אלא שחסר לנו כפרת עוונות כדי לזכות לשמחת התורה, ולכן נקבע יום שמחת תורה דווקא לאחר עבודת ימי האלול ור"ה ויה"כ שאנו זוכים בו למחילת עוונות. וזהו לימוד לדין, שהשמחה השלמה בקבלת התורה היא רק עם קבלת עול מלכות שמים, ועל כן ראוי לכל אחד לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה בימים אלו כדי ששמחתו תהא שלמה. וזכורני מעת שלמדתי בישיבת מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל, שבמשך הלילה הפסיקו את סדר הלימוד כמה וכמה פעמים, והתחילו לשורר שירים במעלת התורה, וזהו כדי להוכיח שהתורה ערבה לנו ואנו שמחים בה, ואי"ז עול קשה עלינו וכמו שהחופשיים מדמים ש"רחמנות" עלינו שאנחנו כפופים לעול תורה. וקודם המלחמה כאשר היה הגה"ק רבי אלחנן זצ"ל בלונדון, זכיתי להיות יחד עמו, וראיתי את גודל שמחתו והריקודים שרקד ביום השני של יו"ט דשבועות קודם הלילה במשך כשעה וחצי כבחור צעיר ללא הפסקה, והיה ניכר על פניו שהוא שמח בשמחה עצומה מאוד. ודע שהשמחה בלימוד התורה היא עצם צורת קיום מצוות תלמוד תורה, וכמו שנאמר "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", ולכן נתקן בנוסח ברכת התורה ברכה על "ערבות לימוד התורה" - והערב נא ה' אלוקינו" וכו', ומשום שבלא ערבות בלימוד התורה חסר בעצם הלימוד.

גדר קבלת התורה מתוך "נעשה ונשמע"

בגמ' בשבת (ט"ז ע"ב) איתא "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד מיישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע". ובביאור מעלת הקדמת נעשה לנשמע נראה כפשוטו, שבזה הם הוכיחו שהם מקבלים על עצמם את התורה כתורת ה' ולא כספר חוקים בעלמא כשאר חכמות, ולכן לא היה להם שום נפק"מ איזה חוק יאמר להם הקב"ה, שהרי בלא"ה אין הם מקיימים את התורה מפני השכל האנושי, אלא מפני שזהו תורת ה', ולכן קודם ששמעו כבר היו יכולים לקבל על עצמם את התורה, כיון שהחליטו שעושים את רצון ה'. ועוד נראה לבאר בזה, שאם תכלית לימוד התורה היה רק כדי לדעת איך לקיים את דיני התורה, אז בוודאי היה ראוי לישראל להקדים

בשורה טובה לעולם התורה, מעמידה ויסודותיה

הופיע ויצא לאור ספר "יפו פעמיך" במעלת ושכר נשות בני תורה וחיובן - ובאו בו שני חלקים החלק הראשון: ליקוט מאמרי ושיחות מרן רבינו שליט"א במשך רבות בשנים בארץ ובחו"ל, בעניין גודל זכותה ואושרה האמיתי של אשת בן תורה, על תפקיד האשה בחייה, על עמידה בניסיון לנוכח הקשיים המתגברים, על חינוך הבנות מקטנות לאהבת תורה ועוד. החלק השני: עובדות והנהגות ופרקי חייה של הרבנית ע"ה - אשת חבר למרן שליט"א, כולו רצוף אהבת תורה להלהיב את לבבות בנות ישראל לאהבת תורה, להיות מסורים באמת לבעליהן לסייע להם בלימוד התורה, ומשובץ בו תכריך חליפת מכתבים בין מרן שליט"א לרבנית ע"ה בעניין גודל זכותה ואושרה של אשת בן תורה, ספר חובה בכל בית יהודי להחדרת אהבת תורה!! הספר כבר נמצא בחלק מהחנויות, ובמהלך השבוע הקרוב יהיה ניתן להשיגו בכל חנויות הספרים, נמכר במחיר מוזל לרגל ההוצאה (25 ₪)

